STICUSA KNIPSELKRANT 33

Maandag 9 april 1984 BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN

Verhelderende lezing Soehandi voor Bon Bini Club

RADIO KAN MEER ZIJN DAN EEN JUKE-BOX!

WILLEMSTAD - Woensdagochtend kwamen op de maandelijkse kontaktochtend van de Bon Bini Club weer veel nieuwkomers, maar ook "oudgedienden" bij elkaar in het Tamarijngebouw op Mahaai. De Tamarijn (die overigens een steeds fleuriger en uitnodigender aanblik gaat bieden) was, zoals gewoonlijk weer goed bezet. Waaruit blijkt, dat de Bon Bini Club, die nieuwkomers op ons eiland opvangt en voorziet van praktische informatie, ook nog steeds in staat blijkt te zijn, "trekkers" voor de ontmoetingsochtenden te vinden. De gasten op de ochtenden gaan vaak in op een bepaald facet van het leven en wonen hier op Curacao. Zo ook deze ochtend: gast was Soehandi, oftewel directeur Oosterhof van Radio Korsou FM.

Zoals uit de opkomst bleek, merkte inleidster Mareli Berkvens terecht op, dat velen toch wel erg benieuwd waren naar de persoon, die bij de welbekende stem hoorde. En waarover anders, dan over de Radio sprak Soehandi deze ochtend.

Geschiedenis

Ter verduidelijking van het omroepgebeuren hier op Curacao schetste Soehandi in enkele lijnen de omroepgeschiedenis in Nederland: De in 1919 zeer primitief begonnen uitzendingen van Stellinga-Idzerda waren het begin; zij het, dat de uitzendingen niet bedoeld waren om radio te leveren, maar om ontvangstapparatuur te testen, die men hoopte te verkopen. Via AMRO, de Hilversumse Draadomroep en AVRO begon de weg naar de vele "zuilen" van Nederland. Wat resulteert in de 30 zendgemachtigden, die men daar nu momenteel heeft!

Curom

"En als rechtgeaarde kolonie', zegt Soehandi, "volgde men op Curacao keurig het moederland". Vijftig jaar geleden werd de Curom opgericht, de Curacaosche Radio Omroep, of Z-86, zoals de zender thans misschien beter bekend is.

Om aan te tonen, hoe klein de zender in die begintijd was: Tijdens de Marathon om het Schottegat ging voor een direkte uitzending de (toch wel zware) 40-Watt zender mee op de rug van de verslaggever!

De Curom, hoewel een zeer goede omroep, kwam nooit helemaal echt van de grond. Ook al speelde hij in de oorlog de niet onbelangrijke rol van stem uit een stukje Vrij-Nederland. De bekende schrijver Herman de Man was er in die tijd de grote man.

Door middel van afluisteren van andere zenders zette men een objektief nieuwsbulletin in elkaar. Alles ging in het Nederlands. Er was maar één korte uitzending in het Papiamentu.

Veel leden had de Curom niet. Spottend werd hij wel betiteld als "de omroep van de Shell-huisvrouwtjes", aangezien die er nogal eens werkten. Zeker toen na de oorlog de subsidie verdween.

Hoyer

De andere stations in het Curacaose aetherland zijn er gekomen, omdat men programma's in het Papiamentu wilde. De heer Horatio Hoyer vroeg een zendmachtiging aan. Er werd een speciale kommissie benoemd die aanraadde van de Curom een algemene omroep te maken. "Waarop de bewindvoerders zoals dat hier vaker gebeurt, ogenblikkelijk met het tegengestelde reageerden", zegt Soehandi, "en de heer Hoyer zijn zendmachtiging gaven".

Caribe

Radio Caribe draaide ook goed. Met programma's in het Spaans en Papiamentu. Hoewel het commerciële sukses hoger lag dan de inhoud van de programma's.

vervolg z.o.z.

Vervolg: Radio meer dan juke-box

Loopbaan

Het valt niet te ontkennen, dat Johannes Oosterhof, Soehandi ("een naam, die in Indonesie gegroeid is") radio-man in hart en nieren is. Al met zijn dertiende raakte hij via een ondergrondse zender in oorlogstijd bij de radio betrokken. Een paar jaar later zat hij bij de KRO, de Wereldomroep en vervolgens bij Radio Batavia. In 1960 "maakt hij radio", zoals hij het zelf uitdrukt, in Nieuw-Guinea en in 1963, terug in Nederland werkte hij bij Veronica.

Welke naam zijn werkgever in omroepland ook droeg, hij nam, zegt hij zelf, zijn luisteraars mee. Over Veronica nù, zegt hij: "Ze willen het goedkope genre. Ik denk, dat radio méér kan zijn dan een juke-box".

Van Veronica kwam hij toch weer naar de tropen en dat werd dan Curacao. Voordat hij 7 jaar geleden eigen baas werd, had hij bij Radio Hoyer als omroeper gewerkt, bij de t.v. nieuwsgelezen en was direkteur van de Schouwburg geweest.

Rapport

In een rapport aangaande de omroep hier deed hij verschillende aanbevelingen, die tot nu toe waarschijnlijk in een la liggen te verstoffen.

Eén van zijn voorstellen: een gezamenlijke nieuwsdienst voor ALLE omroepen lijkt voor onze eilanden zo gek nog niet. Daar men soms, voor wat de informatie betreft, het idee heeft, niet alleen letterlijk, maar ook figuurlijk op een eiland te zitten.

Commercieel

Met het verkrijgen van een zendvergunning begon het pas goed: het zoeken naar geld! "En in één klap zijn dan al je idealen weg", zegt Soehandi, "want voor werkelijk goede programma's vind je geen sponsors"' Als voorbeeld noemt hij het zondagochtendconcert, met maar 1 sponsor.

Ietwat verbaasd is hij soms, als hij het geharrewar uit Nederland hoort, waar men zonodig commercie in de aether wil. Hij zegt ervan: "Het vermoordt de goede programma's!" Maar hij laat er tevens geen twijfel over bestaan, dat hij zijn sponsors hard nodig heeft om te kunnen blijven draaien.

Storing

Niet alleen de commercie kan een handicap zijn bij het "radio-maken", ook het herhaaldelijk uitvallen van telex, stroom en telefoon hier te lande geeft zo zijn problemen. En wat zich dan afspeelt achter de schermen, daarvan heeft de luisteraar tijdens de uitzending werkelijk geen motie. Ter illustratie: Nederlandse radio-mensen bezochten Radio Korsou toen ze toch hier waren voor het bezoek van Koningin Beatrix en Prins Claus in 1980. "Kunnen ze echte ervaring opdoen, vinden hun bazen dan altijd!"

Maar....... de telex deed het niet. De telefoon ook niet, zodat men persoonlijk naar het ANP op het Wilhelminaplein moest om nieuws te halen. Dat komt met een doorslag binnen. Maar die doorslag was al in de prullebak gegooid. En zo lagen de Nederlandse nieuwsmensen op de knieën bij die bak, om toch nog wat te bemachtigen.

Voor de uitzending van 's avonds was het ANP al gesloten, maar de papieren (en dat zijn werkelijk meters) zaten op de deur van het gebouw geprikt. En toen de uitzending toch op tijd klaar was om de lucht in te gaan, viel de stroom uit. Gelukkig was er het eigen aggregaat! En zo kwam de uitzending er toch, en goed!

Aktueel

De toelevering van het nieuws geschiedt door het ANP. Daar zat vroeger een redaktie, maar die is opgeheven, vanwege bezuiniging. Met alle ellende vandien: Alles, maar dan ook werkelijk alles wordt doorgestuurd. Tot platgereden kippen toe, vertelt Soehandi.

Op die manier is sorteren een heidens karwei. En voor lezen eveneens, omdat de laatste jaren de stijl van de journalisten er ook niet beter op geworden is. Om over juist taalgebruik maar te zwijgen. De zender wil met zijn nieuws aktueel zijn, en een keer verspreken moet men dan maar voor lief nemen. Reakties van luisteraars gaan ook vaak in die richting.

"De omroep draait lang niet zo, als ik wel zou willen", zegt Soehandi. Je tracht goede programma's te geven, maar je kan vaak niet anders. Met onze nieuwsvoorziening huldigen we twee stelregels:

- we geven een maximum aan informatie, omdat daar hier maar moeilijk aan te komen is,
- en die informatie geven we beknopt en uitgebreid, zodat mensen met weinig en veel tijd beiden aan hun trekken komen. Dat uitgebreide maakt ons eigenlijk ook een neetje krant".

Sponsors

Uit de vragen, die gesteld werden, bleek duidelijk, dat Radio Korsou FM een zeer goed beluisterd station is. Wat ook duidelijk bleek, was, dat de reakties op de diverse reklame-boodschappen de moeite van het opnemen waard geweest zouden zijn. Ze zouden voor een pittig stukje radio gezorgd hebben!

Omroepblad

Er is, zo bleek met name uit de vragen, behoefte aan een programma-blad. Toen men hoorde, dat zoiets ooit als bijlage bij de B&N verschenen was, werd er geopperd, of de Beurs dan in ieder geval de radio-programma's niet zou kunnen opnemen.

Dat gebeurt nu toch ook met de programma's van TeleCuracao, die zelden of nooit kloppen. Al met al een zeer informatieve ochtend van de Bon Bini Club, waar niet alleen nieuwkomers iets aan hadden.

Amigoe
MAANDAG 9 APRIL 1984

Cesar Olarte wint Festelindo Arubano

ORANJESTAD — De jeugdige Cesar Olarte werd zaterdagmiddag winnaar van het Festilindo Arubano via TeleAruba. Hierdoor zal hij Aruba — vandaag vertrekt hij — vertegenwoordigen op het Festilindo van Latijnsamerikaanse landen in Panama. Er namen 15 jongens en meisjes aan het Festilindo deel dat georganiseerd werd door Getaway Moove met medewerking van mevrouw Maybeline Arends-Croes, die de deelnemers voorbereidde voor hun televisie-optreden. De door het Instituto di Cultura beschikbaar gestelde trofee werd uitgereikt door de heer Joy Kock.

De Beurs

Dinsdag 10 april 1984

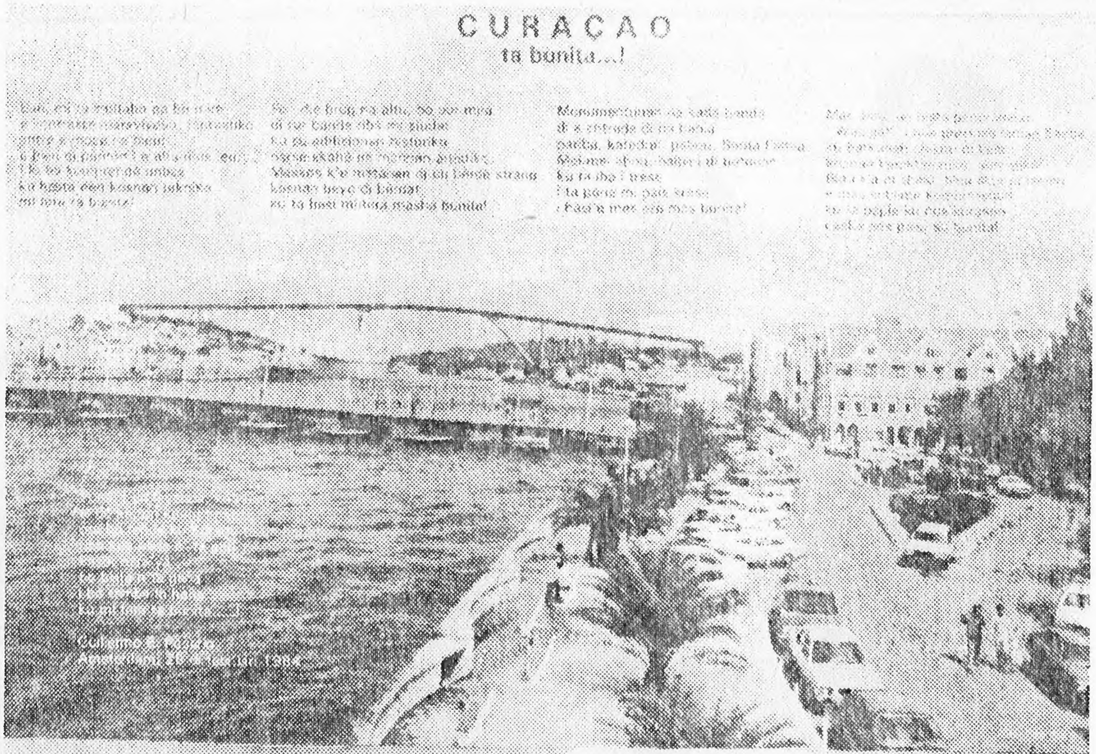
ORANJESTAD - Op 12 en 13 april aanstaande zal de Arubaanse Dans- en Balletschool (CCA) het wereldbekende ballet Coppelia in Cas di Cultura brengen. Het is de eerste keer dat een ballet van dergelijk formaat door leerlingen van een plaatselijke balletschool voor het voetlicht gebracht wordt, aldus het desbetreffende persbericht. Het ballet Coppelia werd voor de eerste keer in 1870 in Parijs gebracht en behoort sedertdien tot het vaste repertoire van elke bekende balletgroep in de wereld. Onlangs werd dit ballet integraal uitgezonden door Radio Caracas TV in het programma Clasico Dominicales. Op de foto vier van de danseressen.

Amigoe

MAANDAG 9 APRIL 1984

WILLEMSTAD — De AMK (Asosashon di Maestronan Kristian) hield gisteren een boekenmarkt in landhuis Habaai. Voor de markt had de stichting medewerking gekregen van diverse boekhandels en ook van bibliotheken. Er was tijdens de boekenmarkt ook een poppenkast. De opbrengst van de boekenverkoop is voor een behoeftige school; de AMK heeft nog meer acties in het kader van het lezen van boeken in petto, zoals onder meer uitgifte van stickers, posters en folders onder het motto: "Lesa un buki..dushi yu !

WILLEMSTAD - Op woensdag 5 april j.l. heeft de heer Guillermo E. Rosario een poster overhandigd aan de Gevolmachtigde Minister Drs. Marco de Castro. Het beeld van deze poster bevat een zicht op de Pontonbrug en de Julianabrug gezien vanaf Punda. De heer Rosario vertelde aan de Beurs dat door middel van deze poster geld verzameld kan worden voor de bouw van een klokkentoren met klok ten bate van de Parochie St. Martin de Porres, Seru Fortuna te Curacao. Het is heel erg jammer dat er nog steeds geen klok is, want als er een feest of iets dergelijks is dan maken zij gebruik van een tape met versterker met daarop het geluid van een kerkklok, dus moet er spoedig een eigen geluid komen. Daarom heeft hij deze poster in Amsterdam laten drukken. Het beeld op deze foto is echt typies Curacao's en deze prachtige foto opname is gemaakt door Tico Vos speciaal voor dit doel. Verder staat er een door Rosario gemaakt stukje poezie op gedrukt wat op deze foto heel mooi overkomt. Deze poster kan binnenkort op de Nederlandse Antillen gekocht worden en gaat 10,- gulden kosten. Overigens is de poster ook in Nederland te koop. "Ik ben de Gevolmachtigde Minister erkentelijk dat hij tijd heeft weten te vinden om mij te ontvangen en zo het eerste exemplaar in ontvangst te willen nemen. De heer Marco de Castro was bijzonder onder de indruk en vindt het uiteraard een mooie geste om op deze wijze geld te kunnen verzamelen voor onze toren met klok", aldus de heer Guillermo Rosario. (Foto's Nico van der Ven).

NEW AGE Wednesday April 11, 1984

The Philisburg Jubilee Library is now - housedin an ultra modern spacious building , which is located on the Pondfill next to the Sundial School.

New Age paid a visit to the building and we were very much impressed as to what we saw

The library can now boast of having optimal space where it can exhibit its books adequately.

With a staff of 10 and a number of vo--- lunteers the library is now prepared to give fullservice to its clients.

There is a study room and new in the concept is a children's corner.

Miss Gumbs, who is assistant to the chief librarian Mrs. B. Hodge told New Age that - every Wednesday from 3-4 there will be a children's story hour.

In the near future a t.v. will be put - in this corner where the kids can come & look at certain programs.

On the program is also the purchase of a satelite from which particularly educational films can be taken for the children.

The new library in its set up has kept reckoning with the need for rooms where meetings etc. can be held.

These rooms will be at the disposal of the public for various functions.

The library has brought some changes in its opening hours in order to facilitate the public. On Thursdays they will be open from 4 to 9 p.m.

New Age congratulates the Philipsburg - Jubilee Library and we hope that the popula-- tion will make much use of the facilities.

Amigoe

MAANDAG 9 APRIL 1984

Enfasis Radial over Papiamentu: taal of dialect?

WILLEMSTAD — In het radio- programma van de voormalige Schooladviesdienst, het huidige Sedukal, wordt deze week de vraag: 'papiamentu, taal of dialect?' aan de orde gesteld.

In het tweede deel van de gesprekken die hierover met taalkundige dr. Nelly Prins- Winkel werden gevoerd, wordt dit vraagpunt uitvoerig besproken. Daarnaast zal dr. Prins- Winkel ook vergelijkingen trekken ten aanzien van het taalgebruik binnen het onderwijs zoals die nu is en zoals die dertig jaar geleden werd ervaren.

Een ander onderwerp van het gesprek in het radio-programma is het belang van de beslissing van het Bestuurscollege van Curaçao, die koos voor een zogenaamde 'moedertaalschool'. Tenslotte zal tevens aandacht worden besteed aan de rol van het onderwijzend personeel op het moment dat het papiamentu officieel zijn intrede doet op de scholen.

De uitzendingen van het programma vinden plaats op dinsdag om kwart over acht 's-avonds via Radio Korsou FM, woensdag om half twaalf 's-morgens via Radio Hoyer 1, zaterdag om kwart over elf 's-morgens via Z-86 en zondag eveneens om kwart over elf 's-morgens via Radio Caribe.

De Beurs

Woensdag 11 april 1984

BINNENKORT STUDIEDAG "KREATIEVE EXPRESSIE"

WILLEMSTAD - De R.K. Onderwijsraad kwam j.l. 2 april weer op hun maandelijkse vergadering bijeen. Dit keer was het belangrijkste agendapunt: "Informatiegesprek over creativiteit in het Onderwijs o.l.v. de heer Dhuivetters", muziekpedagoog en wie op uitnodiging van de Antilliaanse Regering door de Belgische Regering naar de Nederlandse Antillen is uitgezonden i.v.m. creatieve expressie in en buiten het Onderwijs. Het onderwerp werd theoretisch besproken en gezien de vele blijken van interesse van de leden van de raad werd er besloten binnenkort een studiedag te organiseren om de praktische zijde van deze creatieve expressie uitgebreid te bespreken en te bestuderen. De datum waarop deze studiedag gehouden zal worden, zal t.z.t. bekend gemaakt worden, zodat iedereen die hierin geïnteresseerd is, aan deze studiedag kan deelnemen

Amigoe

VRIJDAG 13 APRIL 1984

Koperquintet bij Trans World Radio

KRALENDIJK — Het bekende Nederlandse Koperquintet zal onder auspicien van het Cultureel Centrum Bonaire (CCB) een uitvoering geven in de studio van Trans World Radio (TWR). Deze uitvoering is op maandag 16 april om acht uur 's avonds.

De Beurs
WOENSDAG 11 APRIL 1984

WILLEMSTAD - Na een uitermate geslaagd eerste optreden in 1982 geeft het internationaal beroemde Nederlands Koper Quintet wederom op 24 april a.s. een concert op het terras van landhuis Brakkeput Mei Mei. Het landhuis wordt wederom welwillend ter beschikking gesteld door de S.O.V. Asiento en na afloop kan men zich te goed doen aan kaas en wijn, die echter niet in de toegangsprijs zijn inbegrepen. Het ensemble, bestaande uit Ad van Zon en Arto Hoornweg trompet, Martin van de Merwe hoorn, George Wiegel trombone en Hendrik-Jan Renes tuba, brengen een geheel nieuw programma met werken van o.a. Scarlatti, Dvorak, Forsyth, Koetsier en Debussy. De nog zeer jeugdige leden bevinden zich op vooraanstaande posities in het Rotterdams Philharmonisch Orkest en het Radio Philharmonisch Orkest. Het koper quintet maakte reeds toernees door Engeland, Canada, Frankrijk, Belgie en de Nederlandse Antillen en voor het volgend jaar is het al geboekt voor concerten in Indonesië, Japan, Hong Kong en wederom Canada. Het concert wordt wederom een gezamenlijke prestatie van het C.C.C. en ITAPRO die nogmaals instaan voor een muzikaal evenement van de eerste orde en U dit concert warm aanbevelen. De aanvang is om half negen p.m. Voor kaartjes kan men vanaf 11 april terecht bij Toko Zuikertuintje, boekhandels Salas, Van Dorp Promenade en Otrabanda en Mensing's Caminada.

Amigoe
WOENSDAG 11 APRIL 1984

Zorg op Statia

Picknick lokt brand uit van twee weken

ST. EUSTATIUS — Ongeveer twee weken geleden werd door de groep archeologen uit Leiden een picknick gehouden op de Quill van St. Eustatius. Ongelukkigerwijs is het vuurtje dat was aangelegd niet goed gedoofd. Dit is blijven smeulen.

Twee weken later heeft het vuur zich verspreid. De verontruste bewoners van St. Eustatius hebben herhaaldelijk de gezaghebber, de heer Sleeswijk, verzocht iets aan deze brand te doen. De heer Sleeswijk antwoordde de bevolking dat de brand zijn volle aandacht heeft en in de gaten wordt gehouden. Het zou de bedoeling zijn dat de heer Sleeswijk dit weekeinde naar Puerto Rico gaat om de Coast Guard te vragen om de brand, die zich inmiddels heeft uitgebreid tot de grootte van een voetbalveld, te komen blussen.

Amigoe

WOENSDAG 11 APRIL 1984

WILLEMSTAD — Met toewijding en trots werkten de leerlingen van de muziekleraren Remy Lasten en Henk Kowsolea gisteravond in het auditorium van het Cultureel Centrum Curaçao hun programma af. Ze bewezen daarmee welke vooruitgang zij hebben geboekt via hun lessen, zowel op het gebied van klassieke werken als in het meer populaire genre. (Foto Ken Wong)

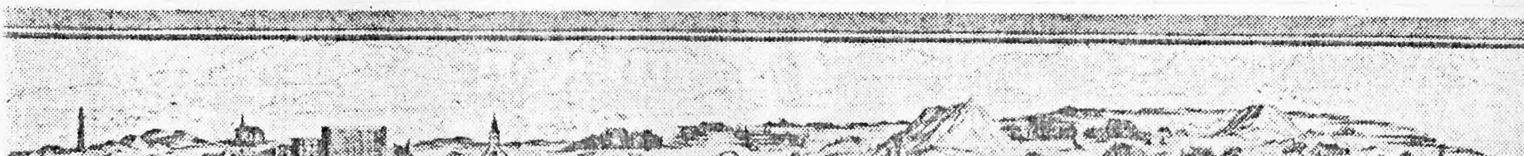

Amigoe

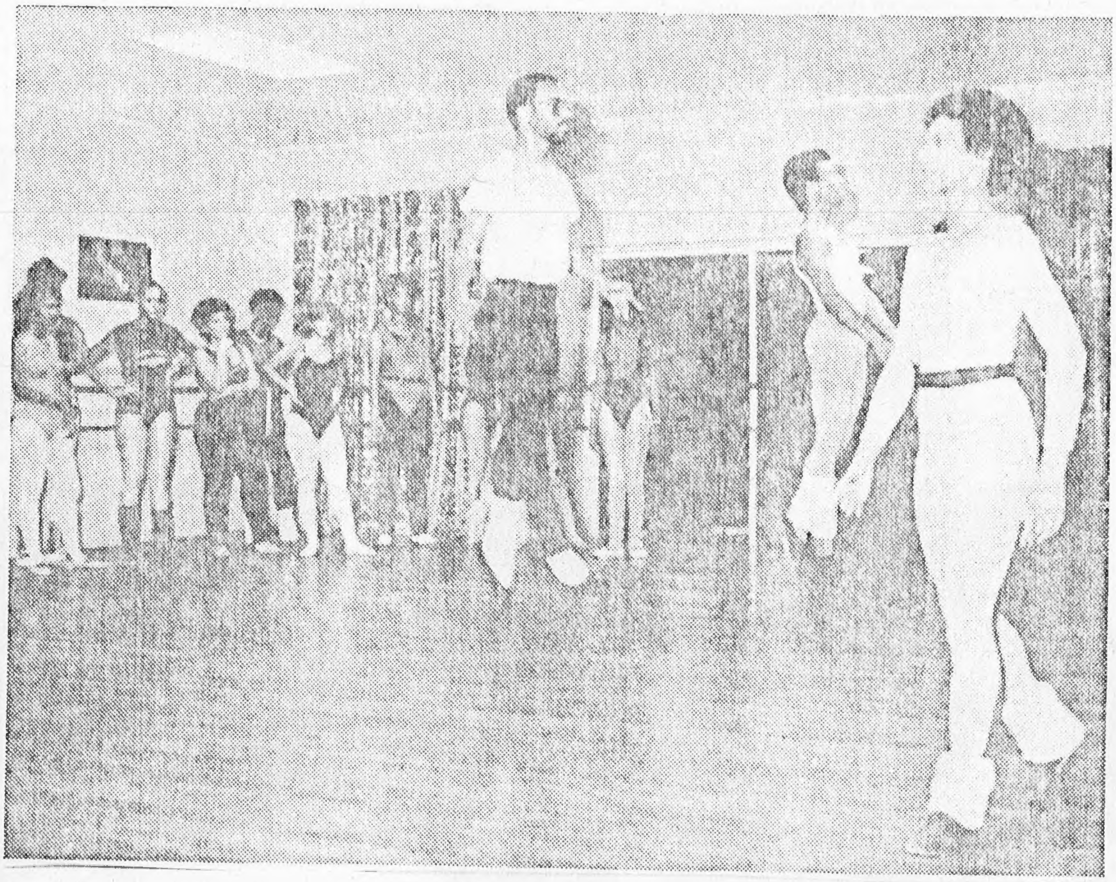
VRIJDAG 13 APRIL 1984

Zakenvaria

VAN DE WIT Stores ontving de Amigoe een van de eerste exemplaren van een strip-kaart met de belangrijkste bezienswaardigheden van Aruba. Het geheel werd ontworpen door Hedy Verhaar, terwijl de VAD voor het drukken zorg droeg.

Amigoe
VRIJDAG 13 APRIL 1984

WILLEMSTAD — De Haitiaanse danslerares Lynn William Rouzier heeft gedurende haar verblijf op Curaçao vijftien lessen gegeven in de vorm van workshops. Die waren toegankelijk voor leerlingen van balletscholen, maar ook voor anderen.

Een wezenlijk onderdeel van de lessen vormde de nadruk die gelegd werd op de oefeningen op de Caribische ritmen. Die werden door de lokale leerlingen direct herkend. Bij het aantrekken van deze danslerares is het CCC (Cultureel Centrum Curaçao) ook behulpzaam geweest.

Op de foto de Haitiaanse die ook hoge ogen gooit in steden als New York (rechts) tijdens een van haar workshops in het gebouw van de Sectie Cultuur aan de Van Raderstraat op Scharloo.

Amigoe
DONDERDAG 12 APRIL 1984

KRALENDIJK — Kortgeleden bracht prof. Hoetink een bezoek aan gedeputeerde van Culturele Zaken Franklin Crestian. Bij die gelegenheid spelde het hoofd van de afdeling Culturele Zaken van het Land Frans Booi de Bonaireaanse vlag als reversspeldje op het hemd van prof Hoetink. De hoogleraar brengt momenteel een bezoek aan de Antillen in verband met de maatregelen die genomen zullen worden voor de toekomstige Culturele samenwerking tussen Nederland en de Nederlandse Antillen. Bij de foto, geheel links gede uteerde Crestian, geheel rechts prof. Hoetink en midden voor hoofd Culturele Zaken Frans Booi.

Volgens voorbereidingscommissie

Museum gaat over paar maanden officieel open

ORANJESTAD — Over enkele maanden hoopt de Comision Museo officieel het "Museo Arubano" (Arubaanse museum) te openen in de Fort Zoutman/Willem II- toren in Oranjestad. In het museum zullen gebruiks- artikelen en andere attributen uit het verleden die grote culturele en historische waarde voor Aruba hebben worden ondergebracht. De museum- commissie is van mening dat het Museo Arubano voor zowel de lokale bevolking als de toeristen een trekpleister zal worden.

De museum- commissie, die gisteren een en ander bekend maakte, bestaat uit voorzitter Felipito Tromp, vice- voorzitter Simeon Frank, penningmeester Rolin Croes en secretaris/coördinator Leo Tromp, terwijl Nilda Koolman met de publiciteit belast is.

Enkele jaren geleden werd een commissie ingesteld met als taak te trachten oude apparaten en andere gebruiks- artikelen te verzamelen voor het museum. De leden van deze inzamelingscomité zijn: Mario Odor, Chidó Quilotte en Julio Maduro voor de algemene inzameling, Edna Kuiperi - Ponson en Ellen Croes-Raven voor het district Oranjestad, Olinda van der Linden - Rasmijn voor Santa Cruz en omgeving, Stefanita Tromp en Nora Giel voor het district Noord, en Marcial Kock voor Savaneta, Pos Chiquito en San Nicolas.

Het is niet noodzakelijk — aldus de museum- commissie — dat personen die in het bezit zijn van artikelen die gebruikt kunnen worden in het museum, deze artikelen als cadeau moeten geven. De commissie is zelfs bereid deze artikelen te kopen of te huren. Alle artikelen zullen worden verzekerd en het museumgebouw zal constant onder bewaking staan. Hoewel de commissie ervan op de hoogte is dat in de loop der jaren vele artikelen verloren gingen, heeft zij goede hoop dat onder de bevolking nog veel waardevolle artikelen te halen zullen zijn. Deze artikelen in het musuem zullen een nationale betekenis krijgen in de geschiedenis van Aruba en een attractie zijn voor zowel de lokale bevolking als de toeristen die graag iets uit de oudheid van Aruba willen bekijken. Ingaande volgende week zal er iedere maandag, woensdag en vrijdag tussen twee en vijf uur constant iemand aanwezig zijn in Fort Zoutman om inlichtingen te verschaffen en aangebrachte artikelen in ontvangst te nemen. Voorts kan men voor inlichtingen ieder ogenblik contact opnemen met de commissieleden, het Cultureel Centrum Aruba of het Instituto di Cultura.

De Comision Museo heeft veel plannen voor de toekomst wanneer het museum eenmaal geopend is. Men denkt aan het houden van lezingen over Aruba, het vertonen van slides en films van historische plekken op het eiland, het beschikbaar stellen van lectuur over Fort Zoutman en het houden van culturele avonden gecombineerd met typisch Arubaans eten en dranken. Hoewel de toegang tot het museum gratis zal zijn, rekent de commissie op medewerking en donaties van de bevolking om het bestaan van het museum te kunnen garanderen.

Foto's bij dit artikel 2.0.2.

Vertraagd door eilandsbestuur

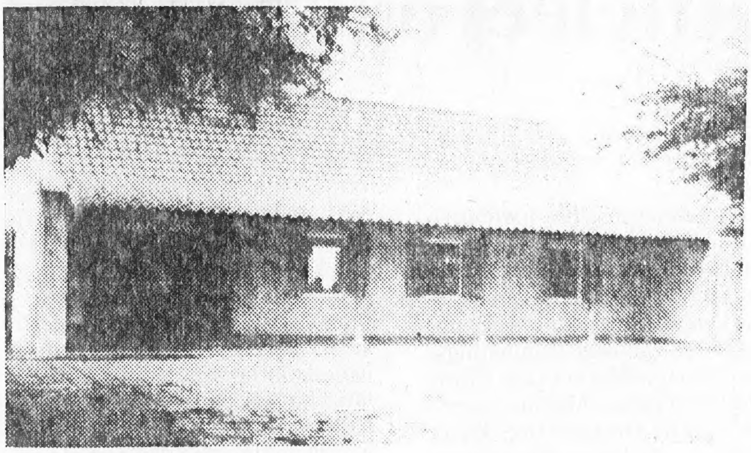
Ernesto Petronia: museum 20 jaar geleden al rond

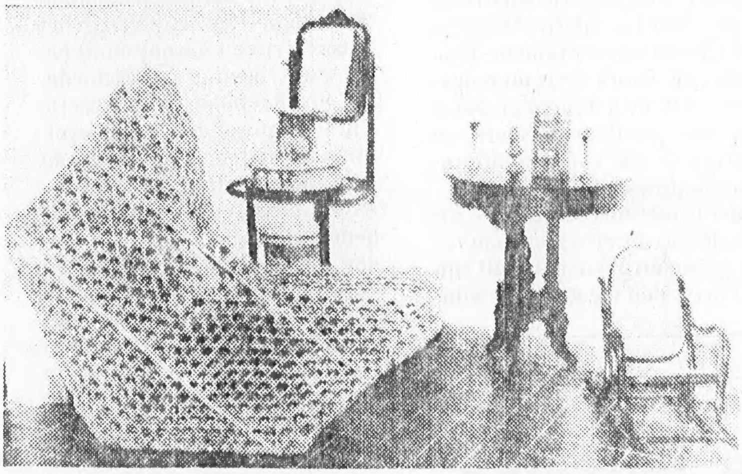
ORANJESTAD — Het heeft 20 jaar geduurd om iets dat uit mijn brein geboren is, ten uitvoer te brengen. Aldus oud-premier ing. Ernesto Petronia in een kort gesprek met de Amigoe naar aanleiding van de aangekondigde opening van het Arubaanse museum.

Twintig jaar geleden (in 1964), met Ernesto Petronia als minister van Cultuur en Opvoeding, was het zover dat Nederland gelden beschikbaar stelde voor de restauratie van het Fort Zoutman. De voorwaarde was dat het fort een museum moest worden, daar anders geen gelden los zouden komen. Minister Petronia belastte toen de heer Jan H. Beaujon met de taak dit museum-project naar voren te brengen in de Culturele Adviesraad van het koninkrijk. Dit geschiedde en het resultaat was de Nederlandse financiering los kwam voor de restauratie van het fort.

Dit project stuitte toen — aldus de heer Petronia — ten onrechte op verzet van het eilandsbestuur. Men was van mening dat een minister zich in een eilandszaak mengde zonder voorkennis en medeweten van het BC. Een soort jaloersheid, want ik had alle medewerking van de toenmalige gezaghebber. Aruba had al lang zijn museum kunnen hebben — zo vervolgde hij — omdat het eilandsbestuur 20 jaar geleden al alles op een serveerblad gepresenteerd heeft gekregen. Ik hoop dat men niet zal vergeten een uitnodiging te sturen aan de heer Beaujon, zo besloot oud- premier Petronia zijn korte commentaar vanuit zijn ziekbed in het Dr. Horacio Oduber Hospitaal.

ORANJESTAD — Het Fort Zoutman en de Willem II- toren waarin binnen enkele maanden het Museo Arubano zal worden geopend. De andere foto toont de leden van de Comision Museo, die gisteren inlichtingen over het museum verschaften, terwijl ook enkele van de museum-artikelen te zien zijn.

Amigoe

WOENSDAG 11 APRIL 1984

Oude liedjes naar padvinders-kamp

WILLEMSTAD — Drie leidsters van de Padvindsters- vereniging van de Nederlandse Antillen (PNA) zullen de komende tien dagen in Trinidad & Tobago het eiland Curaçao vertegenwoordigen. Zij nemen daar van 11 tot 20 april deel aan een padvindsters- kamp.

Het thema waarbinnen dit kamp georganiseerd werd, betreft de muzikale vorming, 'Music in guiding'. De drie leidsters, Jacqueline Haseth, Merilyn Lourens en Maritza Marchena, stelden in verband met dit onderwerp een bundel met zowel oude als nieuwe kinderliedjes samen, zoals onder andere 'Luna ku solo' en 'Gangan fuku yaba'. Aan de hand van verschillende Curaçaose voorwerpen die de padvindsters zullen meenemen, zijn zij daarnaast van plan een tentoonstelling over Curaçao op te zetten. Zij worden op 26 april terug verwacht.

Amigoe

VRIJDAG 13 APRIL 1984

Toneelgroep Strolling Players uit Trinidad

WILLEMSTAD— De toneelgroep The Strolling Players van Trinidad vertoeft van 19 tot 25 april op Curaçao in het kader van het aantrekken van nauwere contacten op cultureel gebied met andere plaatsen uit de regio. De sectie Kultuur van het eilandgebied laat weten dat dit mede mogelijk is gemaakt door samenwerking verkregen van het Cultureel Centrum Curaçao (CCC).

The Strolling Players bestaat al een kwart eeuw. Ze zullen drie voorstellingen verzorgen van een van hun beste oeuvres, te weten «Calabash Alley» (pap: Hanchi Kalbas) op de data 21, 22 en 23 april om half negen 's avonds in theater De Tempel. In dat stuk wordt de mogelijkheid geboden nader kennis te maken met het leven van elke dag in de Calabash Alley in Port of Spain in Trinidad. Er wordt een indruk gewekt van de liefde, de afgunst, de trots, het bijgeloof, de vriendschap en menselijke contacten tezamen een interessante intrige vormend. Kaarten voor de voorstellingen zijn voorradig bij de boekhandels Salas, Mensing, Eddine en Van Dorp- Otrobanda en eventueel aan de kassa van de Tempel op de betrokken avonden.

Ook worden er workshops gegeven. Geïnteresseerden daarvoor kunnen zich opgeven bij de sectie Kultuur op het telefoonnummer 613081 of aan de Van Raderstraat 2/20 op Scharloo.

Ñapa
Vrijdag
13 april 1984

Door:
MARSHA BERMAN

(bijgaand artikel verschijnt ook in de april-editie van Overzicht, het blad van de Nuffic, de Netherlands University Foundation For International Cooperation, orgaan van het Nederlandse Ministerie van Ontwikkelings-samenwerking. Overzicht legt zich voornamelijk toe op informatie en opiniestukken over onderwijs in ontwikkelings-landen).

ONLANGS IS EENS temeer bewezen hoezeer het Caraïbische gebied in politiek en ekonomisch opzicht een speeltuin is van het "ontwikkelde" westen. Kultureel beschouwd is dit eveneens waar: al vele jaren wordt roofbouw gepleegd op de kunstzinnige kreativiteit van Caraïbische eilanden-bewoners ten behoeve van de toeristenindustrie, terwijl het Caraïbische gebied een dumpplaats is geworden voor de derderangs kultuurgoederen uit het geindustrialiseerde westen. Zoals tegenwoordig in zovele "ontwikkelingslanden" het geval is, heerst er onder de jeugd, die zwaar onder de invloed is van de westerse massamedia, een desinteresse voor de eigen kulturele tradities die grenst aan afkeer.

Kunst-academie Curaçao:

Weg plaveien naar Kulturele bewustwording

Curaçao heeft ooit een centrale plaats ingenomen als tussenschakel in de slaven- en grondstoffenhandel tussen Europa en de Nieuwe Wereld. Curaçao is tot aan het begin van deze eeuw wereldvermaard geweest om het uitzonderlijk hoge peil van haar ambachten. In de Curaçaose edelsmederijen, meubelmakerijen, textielnijverheid en lederbewerking werden grondstoffen van de hoogste kwaliteit tot produkten verwerkt die zowel in artistiek als technisch opzicht met de Europese kunstzinnigheid en ambachtelijkheid konden wedijveren. Op Curaçao werd van oudsher ambachtelijkheid strikt gescheiden van kunstbeoefening, want immers bestond de ambachtelijke bevolking uit slaven of hun afstammelingen die door de rijke Curaçaose families gepatroniseerd werden. "Kunst" daarentegen was uitsluitend voor "vrije" mensen en de kunstbeoefening op Curaçao is als zodanig beperkt gebleven tot tijdsbesteding en sociaal gebeuren van de rijke Protestantse en Joodse bevolkingsgroepen.

De ondergang van de Curaçaose ambachtelijkheid werd ingeluid met de komst van Shell (jaartal). Ambacht en landbouw, die tezamen de traditionele ekonomische bases vormden voor het merendeel van de bevolking, stierven een plotselinge dood. De vraag naar ongeschoold arbeid voor het industriële proces was zo hoog dat Shell zich genoodzaakt zag om de Curaçaose arbeidskapaciteit aan te vullen met "gastarbeiders" uit Suriname; met de ontstane krappe arbeidsmarkt in het industriële sektor, moest handnijverheid wel wijken voor de lukratievere industriële arbeid. De landbouw werd nagenoeg onmogelijk gemaakt door grootschalige ontbossing door het Shell-bedrijf. Door wegvloeiing van het grondwater is de vruchtbaarheid van de Curaçaose bodem op onherstelbare wijze aangetast. Het moeizame bedrijven van landbouw — dat overigens altijd al om historische redenen veracht werd door de "yiu di Korsou"

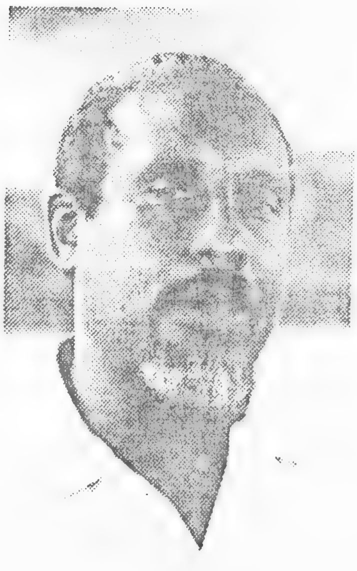
z.o.z.

(de kinderen van Curaçao), zoals de afstammelingen der slaven genoemd worden — op de verarmde grond werd aan arme immigranten uit Portugal overgelaten. Nagenoeg de gehele Curaçaose landbouwproduktie alsook de levensmiddelenhandel is tegenwoordig in handen van deze bevolkingsgroep.

Naarmate de geldomloop binnen het eiland alsook het geldverdienende bevolkingsdeel groeide, ontstond bij deze bevolkingsgroep in toenemende mate een preferentie voor industrieel vervaardigde goederen boven handgemaakte goederen. Deze preferentie groeide al gauw uit tot een minachting voor handarbeid in het algemeen en voor handnijverheidsprodukten in het bijzonder.

Met het afnemen van de vraag naar deze arbeidsintensieve goederen kwam snel een einde aan de ambachtelijke produktie. De schone kunsten daarentegen bloeiden op. Op muzikaal en literair gebied worden funderingen gelegd voor moderne kunstbeoefening waarop de "Antilliaanse" geest tot uitdrukking kon komen, terwijl de schilderkunst en danskunst de Europese tradities navolgden en op 'Europees nivo' beoefend werden. In 1945 werd in Willemstad de eerste Curaçaose dansschool opgericht — een privéinstelling waar klassieke ballet onderwezen werd aan blanke kinderen door dames van stand. Kunstbeoefening bleef nog altijd een aangelegenheid van de gefortuneerden.

Dankzij de stroom van materiële welvaart — een stroom die anno 1983 nagenoeg de gehele bevolking heeft bereikt — begon langzaam maar zeker de immense kloof tussen arm en rijk te slinken. Kunst en kunstbeoefening werden een doorn in het oog van de zich nivellerende en demokratiserende samenleving, het symbool bij uitstek van de machtige rijke families en de oude feodale relaties. Het Gouvernement kon, door eveneens dit standpunt in te nemen, het totdantoe ontbreken van iedere vorm van kultureel en sociaal-kultureel beleid rationaliseren: kultuur in het algemeen en kunst in het bijzonder zouden immers een overbodige luxe zijn voor een jonge industrie-staat. Echter niet alleen het kulturele maar ook het sociale beleid bleek bij de ekonomische ontwikkelingen ver achtergebleven te zijn. Langdurige konflikten tussen Shell en het Curaçaose vakbondswezen veroorzaakten een onrust, die in 1969 tot gewelddadige uitbarstingen leidde in het

JOSE CAPRICORNE
...begrip voor kunst...

hartje van Willemstad. Men wist belangrijke politieke konsessies af te dwingen, en nieuwe politieke partijen kwamen aan de macht in Willemstad. Men streefde naar bewustwording van het Antilliaans-zijn op alle maatschappelijke gebieden. Het beleid ter bevordering van de Antilliaanse kultuur werd geboren.

Twee Curaçaose beeldende kunstenaars, Ed Adjubi en Jose Capricorne, toentertijd in Nederland opgeleid en werkzaam, wilden de daad bij het woord voegen. Zij stelden de oprichting voor van een akademie voor beeldende kunsten in Willemstad. In eerste instantie vond hun voorstel weerklank bij de Curaçaose overheid. Adjubi en Capricorne werden teruggeroepen naar Willemstad want: er moest een Antilliaanse Akademie komen.

Capricorne: "Direkt al openbaarde zich de grote kloof tussen ambtenarij en kunstzinnige organisatie. Op de Antillen was er op ambtelijke nivo nog nooit kontakt geweest tussen kunst en onderwijs. Als akademie vielen wij weliswaar onder de afdeling Kultuur en Onderwijs, maar daarbinnen vielen wij niet onder onderwijs maar onder sektie Sport en Kultuur. Op de Antillen is sport altijd al als een volwaardige aktiviteit beschouwd binnen de overheid, in tegenstelling tot kulturele aktiviteiten. Sport kon gepolitiseerd worden, dus werd er altijd meer geld beschikbaar gesteld dan voor kultuur. Toentertijd werd op die manier geredeneerd, maar tegenwoordig ziet men wel degelijk de politieke en politiserende funkties van kunst en kultuur in. Toentertijd waren de desbetreffende ambtenaren nog nooit met kunst in aanraking geweest,, laat staan met kunstonderwijs. Over de meest fundamentele zaken, zoals bijvoorbeeld de aanschaf van papier, moest onderhandeld en verdedigd worden.

Aldus bleek onze grootste probleem te zijn de ambtenarij begrip voor kunst bij te brengen. Het voornaamste knelpunt was natuurlijk de begroting, want Kultuur was een sluitpost en eigenlijk geloofde men niet helemaal in een eigen akademie voor beeldende kunst. Onze eerste taak als kunst-onderwijsinstelling was — en is nog steeds — ons volk, dus óók de ambtenarij, dat geen traditie van beeldende kunst kent, het besef van beeldende kunst bij te brengen".

Toen Capricorne in 1974 om persoonlijke redenen de Antillen verliet, bleek de overige leiding van de Akademie niet in staat te zijn om de school in stand te houden. Men had slecht kontakt met de overheid en men slaagde er niet in het leerplan verder te ontwikkelen. In 1980 sloot de Akademie haar deuren. Capricorne keerde terug naar Curaçao in 1982 en begon vol overgave aan het opstellen van een nieuw leerplan en in april 1983 kon de school heropend worden. "Terwijl ik in Nederland was, had ik goede kontakten gehouden met de politici in Willemstad. Daardoor is het me gelukt om de Akademie bij de sektie Onderwijs ondergebracht te krijgen en om zodoende een reële begroting te regelen. Hiermee is een nieuwe opbouwperiode aangebroken, waarbij wij, ik mag wel zeggen, voor 100% de medewerking van de overheid genieten. Het begrip "kunst" wordt eindelijk als een van de pilaren van de verzelfstandiging van de Nederlandse Antillen beschouwd, en als iets om mee voor de dag te komen.

Er wordt tegenwoordig zeker politieke waarde aan kunst toegekend, maar hetgeen niet wil zeggen dat er in een of andere vastgestelde stijl gewerkt dient te worden.

De Curaçaose Akademie voor Beeldende Kunsten kent een vakopleiding en een "vrije" leergang. De vakopleiding bestaat uit twee afdelingen, die beide zowel oorspronkelijk als innoverend zijn struktureel, al heeft men zich sterk laten inspireren door Nederlandse modellen voor kunstonderwijs. Op de afdeling

lees verder p. 13

Algemeen Beeldende en Grafische Vormgeving wordt een opleiding aangeboden voor mensen die zich willen gaan bezighouden met onderwijs in beeldende vorming en met grafisch en typografisch ontwerpen; zodoende is een integratie van vrije en toegepaste grafische kunstonderwijs tot stand gebracht — een integratie waar de meeste Nederlandse akademies (nog) niet aanwillen. De afdeling Architektonische Vormgeving verzorgt een opleiding in het ontwerpen en inrichten van inwendige ruimten en het ontwerpen en vervaardigen van objekten voor de bebouwde omgeving; hetgeen in Nederland sinds kort wordt samengebracht onder de noemer "monumentale kunst". Capricorne wil in eerste instantie vakbekwame beeldende vormgevers afleveren, want: "Individuele expressie ontwikkelt zich optimaal op een brede en gedegen basis van vaktechnische bekwaamheid." Naast de basisvakken tekenen, schilderen, plastisch en ruimtelijke vormgeving en ontwerpen, worden onder andere ook technisch tekenen, bouw en bouwkunde, toegepaste mechanika en kunst- en architektuurbeschouwing gedoceerd. Daarnaast kan men nog lessen volgen in fotografie, etsen en lithografie, keramiek, handenarbeid en zelfs dramatische expressie. "De akademieleerlingen moeten niet opgeleid worden voor de BKR (die de Nederlandse Antillen niet kent) noch voor de werkloosheid, maar voor specifieke maatschappelijke behoeften. Zij zullen bestaande hiaten in de arbeidsmarkt gaan vullen," aldus Capricorne. Naast deze vierjarige en volwaardige vakopleiding bestaat — ten sterkste afwijkend van de Nederlandse traditie — de twee jaar durende "vrije kursus". Deze leergang is bedoeld voor belangstellenden die op beeldend-kunstzinnig gebied nog niet onderlegd zijn, en voor mensen die beroepsmatig werkzaam zijn in de sociale of kulturele sektoren die bijscholing zoeken. Met het samenbrengen van beroepsmatig en niet-beroepsmatig gerichte kunstonderwijs is men erin geslaagd om tot een onderwijsvorm te komen die prima aansluit bij de kultureel-maatschappelijke realiteit op de Nederlandse Antillen. Capricorne: "Wij zijn het schoolvoorbeeld van een samenleving waarin de plastic kultuur de overhand heeft gekregen. De gemiddelde Antilliaan geeft zonder meer de voorkeur aan industriële boven handgemaakte goederen. De gehele traditionele ambachtelijke produktie- schoeisel, meubels, kleding, edelsmederij- is allemaal weggevaagd door industriële produkten. De hoogontwikkelde ambachtelijke kennis van ons volk is niet doorgegeven aan de volgende generaties, waarmee een hele kulturele ontwikkeling is stopgezet. In plaats daarvan is een industriële, machinale ontwikkeling gekomen, op alle kunstnijverheidsgebieden".

IETS UIT NIETS

Beeldende kunst en beeldende kunstenaars vinden slechts minimaal steun vanuit de Curaçaose samenleving, voornamelijk van privé-instellingen en particuliere kunstverzamelaars. De overheid biedt een drietal expositiegelegenheden aan. Het Curaçaose Museum houdt regelmatig tentoonstellingen waarbij per tentoonstelling één werk wordt aangekocht; men hoopt zodoende op den duur tot een representatieve verzameling eigentijdse Curaçaose kunst te komen. Ook worden exposities gehouden in het Curaçaose Cultureel Centrum en in het Centro Pro Arte, maar bij alle exposities geldt als regel dat de verkoop geheel onvoorspelbaar is; er is geen sprake van dat vrije kunstenaars van hun kunstwerkzaamheden kunnen leven. In de kommerciële sektor daarentegen is nog veel goedbetaald werk te vinden — zo goedbetaald, dat Capricorne de grootste moeite heeft om deze mensen voor het kunstonderwijs te interesseren. Ook is het niet gemakkelijk gebleken om in Nederland woonachtige kunstenaars terug te lokken naar de Antillen. Capricorne: "Ik heb al brieven gehad van Antilliaanse kunstenaars die hier les wilden komen geven.

Maar het probleem begint als

Z.O.Z.

...de heer Edwin Maria tijdens lessen aan studenten van de kunst-academie.....

zo iemand kennismaakt met de werkomstandigheden hier. We hebben bijvoorbeeld grote behoefte aan een docent grafische technieken. Maar als je een Antilliaanse graficus, die gewend is om in Nederland te werken met alle Nederlandse faciliteiten en gemakken, vertelt dat hij hier genoegen moet nemen met aangepaste technieken en provisorische materialen, dan zijn de mensen die daartoe bereid zijn met een kaarsje te zoeken. Bovendien zijn ze dan veelal jaren weggeweest van hier en ze kennen de weg niet meer. Sociale voorzieningen zijn miniem en speciale toelagen voor kunst of kunstenaars bestaan niet. Niettemin zijn er hier vele mogelijkheden, want alles moet nog gebeuren. Maar je krijgt niets, maar ook niets, aangeboden; je moet alles zelf doen. Ik houd van uit het niets iets te maken: als je dat wilt, dan zijn er hier zaken waarbij je gewoon niet stil kan blijven staan. Sociale voorzieningen, zoals in Nederland, zijn aan de ene kant natuurlijk goed, maar ze creëren aan de andere kant angstige mensen. Je verliest erdoor je "fighting spirit".

Edwin Maria doceert tekenen aan de Curaçaose Akademie. Hij is geboren en getogen Curaçaoënaar, maar in de '70-er jaren vertrok hij naar Nederland om te studeren aan de Akademie voor Beeldende Kunst in Den Bosch. Toen de Curaçaose Akademie dit jaar van startging, keerde hij terug naar huis om zijn didaktische bijdrage te leveren.

EDWIN MARIA
...abstractie...

Maria: "Er moet nog veel gebeuren hier, en ik ben optimistisch dat mettertijd de nodige ontwikkeling zal plaatsvinden. In beeldend-kunstzinnig opzicht zal dit moeten zijn: het loskomen van de neiging om de werkelijkheid te willen copiëren en het vasthouden aan konkrete vormen, om de stap te nemen naar abstraktie en persoonlijke expressie in het beeldend denken". Als zelfstandige kunstenaar vindt Maria dat het welhaast onmogelijk is om jezelf verder te ontwikkelen op zo'n klein eiland als Curaçao. Daarom is hij van plan om zich in Europa of de Verenigde Staten te vestigen. "Vele Antilliaanse studenten denken al tijdens hun studie dat ze in Europa willen blijven, maar in de praktijk keren de meesten voor kortere of langere tijd terug naar de Antillen; de band met thuis wordt zelden echt verbroken. Ikzelf ben van plan om in de toekomst te vertrekken, maar voorlopig is mijn plaats hier — er is veel werk te doen op het gebied van kennisoverdracht en het stimuleren van de bevolking om haar kreativiteit in de kunst te ontwikkelen".

VERTROUWEN

Wilson Garcia, Curaçaoënaar, heeft de opleiding voorleraar handvaardigheid aan de kweekschool te Zeist gevolgd. Aanvankelijk keerde hij terug naar Curaçao om daar aan de Pedagogische Akademie te doceren, maar eenmaal thuis begon hij zich, naast zijn docentschap, ook als vrije kunstenaar te ontplooiien. Een van Curaçaos vooraanstaande schilders geworden, beeldhouwt Garcia ook en ontwerpt hij sinds kort filmdekors voor de Curaçaose televisieomroep Telecuraçao. Zijn didaktiek voor beeldende vorming heeft als doelstelling de eigen kreativiteit van toekomstige onderwijzers te ontwikkelen en hen het besef bij te brengen van het belang daarvan voor de ontwikkeling van elke individu.

Garcia: "Daar wij geen eigen traditie hebben, moeten wij werkelijk bij het begin beginnen. Bij beeldende vorming gaat het allereerst om het waarnemen en het leren vertrouwen op de eigen waarneming. Ten tweede gaat het om bewustwording van de eigen emotionaliteit en de eigen respons op die waarneming. Ten derde gaat het om het communiceren, oftewel overdragen, van deze hoogstpersoonlijke beleving door middel van beelden". Hoe interesseer je de studenten hiervoor? Garcia: "Wij hebben wel onze tradities in andere expressievormen, met name in muziek en dans, maar in de beeldende kunsten hebben wij helemaal niets. De meeste jonge mensen komen er dan ook voor het eerst mee in aanraking hier op de Pedagogische Akademie. Ik laat de studenten aan konkrete opdrachten deelnemen in

WILSON GARCIA
...inhoudloos...

plaats van ze vol te gieten met pedagogische theorieën over beeldende vorming, die voor de meesten inhoudsloos zouden zijn. Ik schep voor hen de gelegenheid om hun eigen waarnemingsvermogen, gevoelsbeleving en communicatieve mogelijkheden te ervaren. Het gaat hierbij nooit om of een werkstuk mooi is of niet mooi. Goed en fout, in het kader van kreatieve expressie, heeft als enige maatstaf: de eigen intentie. Wat wil ik zeggen en ben ik daarin geslaagd? Loskomen van faalangst, die het gevolg is van ouderwetse autoritaire opvoedingspraktijken thuis en in de scholen. Besef ontwikkelen van de unieke logika van het zintuigelijke waarnemen en van de eigen emotionele processen".

Het Antilliaanse volk, meent Garcia, is in wezen zowel kunstgevoelig als kreatief maar, als gevolg van een diepgewortelde onzekerheid, tot imitatie geneigd.

Om historische redenen kijkt men naar Nederland, de Verenigde Staten of Zuid Amerika in plaats van zichzelf af te vragen wat zij zelf denken, voelen, willen. Deze "traditie" van imitatie is waarneembaar in de populaire muziek, de mode, de reklame en zelfs binnen de traditionele Antilliaanse karnavalsviering. Deze is de laatste jaren sterk verkommercialiseerd en men investeert steeds minder tijd en aandacht om er een kreatieve en expressieve aangelegenheid van te maken.

"De grote kwestie is eigenlijk: een plaats geven aan kreatieve en artistieke expressie in de moderne Antilliaanse samenleving. Een op traumatische wijze geïndustrialiseerde samenleving waarin de ekonomische

zie verder p.15

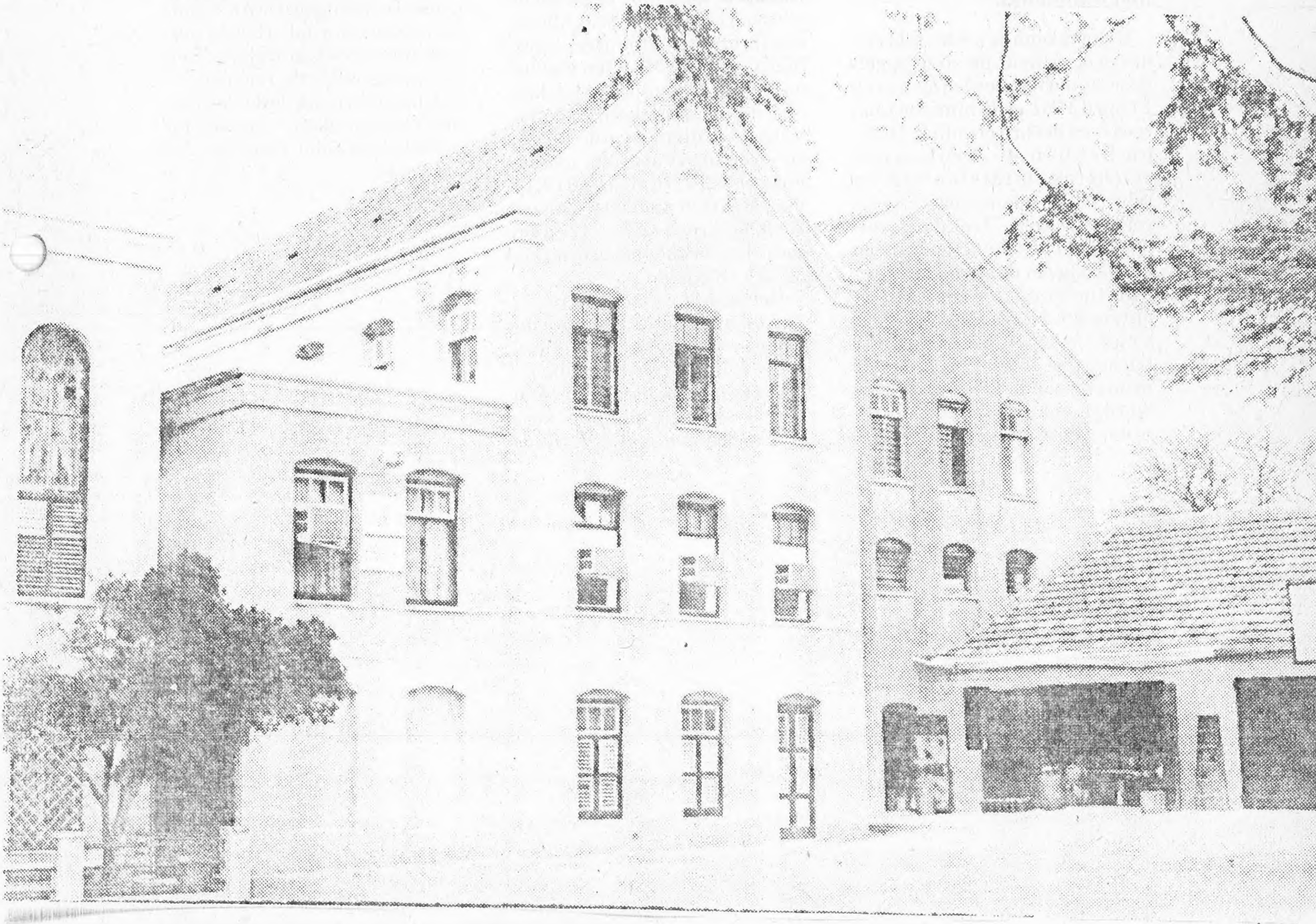
groei ver vooruitgelopen is op de sociale en kulturele ontwikkeling".

Welke rol zal de Curaçaose Akademie voor Beeldende Kunsten gaan spelen in de Antilliaanse beeldende kunst ontwikkeling? Capricorne: "Wij zijn in april van vorig jaar pas begonnen en we hebben momenteel al ongeveer 120 leerlingen. Vooral de vrije afdeling heeft een grote toeloop. Vroeger bestond het merendeel dat zich voor de opleiding meldde uit Nederlanders, omdat zij natuurlijk meer met beeldende kunst in aanraking waren geweest. Maar op dit moment verandert die verhouding. Op het ogenblik bestaat 80 a 90 procent van de studenten uit Curaçaoënaars, op alle afdelingen. Ik verwacht dat de Akademie in de toekomst zal groeien en wel om drie redenen. Ten eerste omdat de jeugd zich langzaam bewust wordt van de kreatieve mogelijkheden van kunstbeoefening. Ten tweede is kunstbeoefening nu verankerd geworden in het gehele politieke bewustwordingsproces. En ten derde zijn tegenwoordig de eisen om tot een Nederlandse akademie toegelaten te worden zo hoog opgeschroefd vanwege het hoge aanbod van studenten dat mensen vanuit de Antillen, met weinig of geen onderlegging op het gebied van beeldende vormgeving, weinig kans maken om tot een opleiding in Nederland toegelaten te worden".

FLAUWEKUL

Tot slot op de vraag of er in de toekomst eventueel steun gezocht zou worden bij de Sticusa, lacht Capricorne breeduit. "Bij het opzetten van de Akademie al zijn wij ervan uitgegaan dat wij het zelf moeten doen. Nederland om geld vragen om ons eigen kunstzinnige aktiviteiten, ons eigen kultuur, te ontwikkelen, is flauwekul. De Sticusa? Niets mee te maken. De Sticusa valt onder ontwikkelingssamenwerking en zij besteedt haar gelden ook als zodanig. Nederland belazert zowel Nederlanders als Antillianen door ze voor te spiegelen dat hier geld komt voor ontwikkeling. Dergelijke "ontwikkeling" houdt konkreet in dat een Nederlands bedrijf een opdracht krijgt van de Nederlandse overheid om een gegeven projekt uit te voeren. Dat bedrijf richt dan hier in de Antillen een maatschappij op. Het ontwikkelingsgeld stroomt naar die maatschappij. Een andere methode is dat de Nederlandse overheid voorwaarden aan ons stelt betreffende de aanschaf van de materialen die nodig zijn voor een bepaald projekt. Onlangs, bijvoorbeeld, zou hier een keramisch fabriek opgericht worden; wel moesten alle materialen in EEG-landen gekocht worden. Nog een derde methode is dat Nederland mankracht en materialen levert, maar het verblijf van die Nederlanders op de Antillen moeten door de Antillen bekostigd worden. Wij kopen geen Cadillac van het Nederlandse zogenaamde ontwikkelingsgeld — wij bekostigen het verblijf van Nederlanders daarmee. Zo is het ook gegaan met kultuur hier in de Nederlandse Antillen. Nederland bracht veel geld en veel goed onderwijs hierheen, en een goede rechtspraak, ekonomie en organisatie. Hiervoor houd ik Nederland in ere. Maar op kultureel gebied heeft Nederland niets, maar ook helemaal niets, voor de ontwikkeling van de Antillen gedaan. Ze heeft hoogstens de Antilliaan willen ontwikkelen tot Nederlander".

...de Akademia di Arte, de kunstacademie in het voormalige St Thomas College bij het ziekenhuis...

Amigoe ZATERDAG 14 APRIL 1984

Zes Arubaanse stichtingen herhalen verzoek aan regering:

Kom over brug met toeslag op gehandicapten-zegels

ORANJESTAD — Zes Arubaanse stichtingen, te weten: Favi, Falpa, Funari, Saba, Geestelijke Gehandicapten en Hulp aan slechthorenden hebben zich opnieuw gewend tot de ministerraad van de Nederlandse Antillen — in het bijzonder de bewindsman van Verkeer om nu eindelijk eens over de brug te komen met de extra opbrengst van de postzegelverkoop voor de Antilliaanse gehandicapten welke in 1981 werd gehouden. Drie jaar na het houden van de actie is het geld nog steeds niet uitbetaald.

Het werk om de verkoop te stimuleren is door de stichtingen gedaan, over de verdeling was op 14 april 1981 in de ministerraad reeds een besluit gevallen. Daarna hebben de Arubaanse stichtingen telefonisch en schriftelijk vele malen vergeefs contact gezocht. "Is de derde verjaardag van deze actie niet een mooie dag om de stichtingen het hun toekomende deel van de opbrengst te verschaffen?", zo vragen de zes Arubaanse stichtingen in hun brief aan de ministerraad. Ten overvloede worden ook nog de bankrekening en het nummer van de gezamenlijke rekening vermeld. Deze brief werd reeds op 21 maart aan de regering gezonden, met de mededeling dat na 7 april de brief aan de pers ter publicatie zou worden gegeven. Desondanks liet de regering niets van zich horen.

Verleden jaar publiceerde de Amigoe reeds de "noodkreet" van de zes Arubaanse stichtingen, die onder de kop "Campaña social, repartishon asocial" een en ander uit de doeken deden. Toen was de verbazing reeds groot dat de regering zijn besluit van april 1981 niet nakwam en in maart liet weten dat de kleinere eilanden — Bonaire, Saba, Statius en Sint Maarten niet het minimum vijf mille zouden krijgen, doch aanmerkelijk minder. Volgens de nieuwe verdeling zou de verdeling er als volgt uitzien: Saba 949,12, Statius 1019,12, Sint Maarten 4.005,04, Bonaire 4529,85, Aruba 18.861,42 en Curacao het formidabel bedrag van 52.771,18 gulden.

Het besluit van toen werd veranderd en het was een minister van een van de kleine eilanden, Rudy Ellis van Bonaire, die het ook nog goedkeurde. De Arubaanse stichtingen lieten vorig jaar weten niet met deze verdeling akkoord te kunnen gaan en geen medewerking te willen verlenen om de eilanden Saba en Statius met een dergelijk bedrag weg te sturen. Voorgesteld werd van het Arubaanse bedrag geld te nemen zodat tenminste aan Saba en Statius ieder 2500 gulden kan worden uitbetaald. De Arubaanse stichtingen waren van mening dat de centrale regering de kosten van de verkoop in het buitenland niet ten laste van de verdeling had moet laten komen — zoals destijds ook afgesproken was — waardoor de kleinere eilanden ieder vijf mille konden ontvangen. De Arubaanse stichtingen vinden het na drie jaar touwtrekken welletjes en verwachten dat de regering — zich houdende aan de destijds gemaakte afspraken — spoedig tot uitbetaling (met interest) zal overgaan.

16

Amigoe

DONDERDAG 12 APRIL 1984

Studiedag Sitek over papiamentu

WILLEMSTAD — De onderwijsbond Sitek organiseert op zondag 15 april een studiedag voor de hoofden van basis- scholen en van scholen voor het bijzonder onderwijs. De studiedag vindt plaats in de aula van de Universiteit van de Nederlandse Antillen.

Het programma van de studiedag, die om negen uur 's-morgens begint en tot twee uur 's-middags duurt, vangt aan met een introductie door drs. Frank Martinus Arion. Zijn inleiding behandelt het linguistisch belang van en de methode- wijzigingen in het taal- onderwijs.

De psychologische en didactische aspecten verbonden aan de invoering van het papiaments in het onderwijs en de invloed die een schoolhoofd hierop heeft, zullen door drs. Henri Vijber worden aangehaald. Sitek- voorzitter Errol Cova tenslotte zal ingaan op het beleid van de onderwijsbond ten aanzien van de invoering van het papiaments.

Amigoe

WOENSDAG 11 APRIL 1984

Frans Booi verleent veel medewerking

Eilandelijke Cultuur afdeling in de maak

KRALENDIJK — Het BC zet momenteel de maatregelen voort die reeds genomen zijn om tot een eigen afdeling cultuur te komen. Het hoofd van de afdeling cultuur Frans Booi geeft het BC alle steun bij het bereiken van dit doel, hoewel Booi aangesteld is voor het departement van Cultuur van de Centrale regering. Het culturele terrein dat de werkzaamheden van het BC zal omvatten bestrijkt ook het terrein van het CCB.

Gedeputeerde Franklin Crestian deelde mee, dat men al ver gevorderd was in het proces van een eigen cultuurafdeling en op 26 en 27 april zal daarover op Bonaire dan ook een vergadering worden belegd. Als de voorstellen in de komende vergadering behandeld zijn, aldus Crestian, dan zal dat ook in de praktijk worden uitgevoerd en het ziet er naar uit, dat reeds op de eerste januari van het komende jaar de culturele zaken van het eilandgebied ook inderdaad in handen van het BC zullen liggen. Inmiddels heeft de Centrale regering aan Frans Booi alle medewerking gegeven zich volledig in te zetten voor de hulp die het BC nodig heeft en Booi doet er dan ook alles aan om de culturele aspecten van de bevolking beter tot uiting te brengen.

Onze eigen cultuur, aldus Frans Booi, moet als een rode draad door de geschiedenis van de bevolking lopen en kan mede bepaald worden door de overheid die de bevolking zelf gekozen heeft. Het departement van Cultuur geeft alle medewerking aan de afdeling Cultuur van het eilandgebied maar het bestaan van het Cultureel Centrum van Bonaire (CCB) beperkt de afdeling Cultuur op Bonaire heel sterk in de uitvoering van de taken, aldus Frans Booi. Het is bekend, dat geld dat in het kader van culturele samenwerking vanuit Nederland binnenkwam, altijd naar het CCB ging. Het Cultureel Centrum op Bonaire echter werkt duidelijk niet naar de wensen die de overheid heeft voor een eigen Culturele afdeling die voortkomt uit de bevolking.

De Beurs

Zaterdag 14 april 1984

MUZIKALE MEDITATIE

met Antilliaans Bachkoor

in de KATHEDRAAL te PIETERMAAI

Op Goede Vrijdag 's avonds om half negen.